

LITERATUURMUSEUM

‘Ik kan en mag haar niet teleurstellen’

De geoloog uit mijn nieuwe boek is geoloog geworden omdat hij als klein kind een meteor wilde hebben en omdat zijn jonggestorven vader bijna professor was geworden. Hij ziet zelf wel in dat zijn rol een bedenkelijke basis heeft, maar hij kan niet anders meer. (Dit wordt in het boek niet uitgesproken maar ik hoop dat de lezer het raadt.)

(Hermans aan Rudy Kousbroek, 14 december 1965)

Vlak voordat in februari 1966 *Nooit meer slapen* verschijnt, schrijft Hermans in een brief aan Rudy Kousbroek over de drijfveren van zijn hoofdpersonage Alfred Issendorf. Waar zijn wetenschappelijke ambitie vandaan komt, legt Alfred zelf ook uit aan Arne aan het begin van de expeditie:

Ik ben ambitieus, daar kan ik niets aan doen, zelfs al weet ik waar het van komt. Mijn vader was een veelbelovend botanicus, maar hij is verongelukt, net toen ik zeven jaar werd. Hij is in een spleet gevallen, in Zwitserland. Een paar dagen nadat wij het overlijdensbericht gekregen hadden, kwam er een brief dat mijn vader tot professor was benoemd. De sprekers aan zijn graf wisten niet precies of ze het over professor Issendorf moesten hebben, of over meneer Issendorf. Mijn moeder heeft mij opgevoed in het denkbeeld dat ik de carrière die hij niet heeft kunnen afmaken, moet voltooien.

(*Nooit meer slapen*, hoofdstuk 16)

LITERAATUURMUSEUM

Opdracht

[vraag 1]

In zijn jeugd ambieert Alfred een carrière in de muziek: hij wil fluitist worden. Wat is de reden dat hij deze ambitie loslaat?

[vraag 2]

In hoofdstuk 7, als Alfred zijn moeder vraagt een echte fluit voor hem te kopen, zegt ze:

En je moet goed begrijpen, een fluitspeler wordt nooit wereldberoemd. Viool, piano, ja. Maar een fluitist mag meestal enkel maar meespelen met een groot orkest. En weet je wel dat je als fluitist in het gunstigste geval toch nooit iets anders doet dan naspelen wat een ander bedacht heeft?
(*Nooit meer slapen*, hoofdstuk 7)

In deze uitspraak van Alfreds moeder over fluitisten kun je parallellen zien met Alfreds wetenschappelijke carrière. Welke overeenkomsten zie je tussen Alfred als wetenschapper en deze beschrijving van de fluitist?

[vraag 3]

Denk je dat Alfred als musicus misschien succesvoller zou zijn geweest dan hij als wetenschapper is? Waarom denk je dat?

[vraag 4]

Alfred is opgevoed met de gedachte dat hij de voortijdig afgebroken wetenschappelijke carrière van zijn vader moet voltooien. Wat vind jij van deze motivatie voor een ambitie?

[vraag 5]

Herken jij het stempel dat de ambitie van ouders op hun kinderen drukt in jouw omgeving of juist helemaal niet? Geef een voorbeeld.

[vraag 6]

Welke overeenkomsten zie je tussen de carrière van Alfreds vader en Alfreds eigen carrière? Benoem minimaal twee overeenkomsten.

[vraag 7]

Welke verschillen zie je tussen de carrière van Alfreds vader en Alfreds eigen carrière? Benoem minimaal twee verschillen.

[vraag 8]

In hoofdstuk 31 van *Nooit meer slapen* als Alfred de luchtfoto's van Mikkelsen bestudeert, komt hij tot de conclusie dat daarop niets te zien is wat zijn hypothese ondersteunt. De moed zinkt hem in de schoenen.

Mijn moeder zal mij niet begrijpen, als ik terugkom met de boodschap dat ik het bijltje erbij neergelegd heb, omdat ik heb begrepen dat het onzin is wat ik doe.

(*Nooit meer slapen*, hoofdstuk 31)

Herlees hoofdstuk 31. Tot welke inzichten is Alfred hier volgens jou gekomen? Waarom zal zijn moeder dat niet begrijpen?